

11. Odpoveď ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky Erika Tomáša na interpeláciu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky Simony Petrík podanú 2. júla 2025 vo veci zvýšenia ochrany zamestnancov a výkonu práva na kolektívne vyjednávanie

KANCELÁRIA NR SR
PODATEĽŇA

Došlo:

22-07-2025

Číslo zápisu:

15138

Číslo spisu:

KM-POS-0096/2025-215

Listy:

Prílohy:

Vybavuje:

Erik Tomáš

minister

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

EXPEDOVANÉ

Dňa:

21-07-2025

DOPORUČENE

Bratislava 18. júla 2025

Číslo: 23241/2025-M_OPV

Vážená pani poslankyňa,

vážime si každý názor, pripomienku, či interpeláciu, ktoré majú prispieť k zlepšeniu právnej úpravy v pracovnoprávných vzťahoch, osobitne, ak ide o otázku ochrany zástupcov zamestnancov. Chcel by som Vás ubezpečiť, že otázke ochrany práv zástupcov zamestnancov venuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) zvýšenú pozornosť.

V interpelácii viaceré svoje otázky smerujete na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2041 z 19. októbra 2022 o primeraných minimálnych mzdách v Európskej únii (ďalej len „smernica“), na jej implementáciu a na Akčný plán na podporu kolektívneho vyjednávania (ďalej len „akčný plán“). Chcel by som uviesť, že podpora kolektívneho vyjednávania a ochrana odborov sú síce prepojené, pretože bez odborov v Slovenskej republike nemôže prebehnúť kolektívne vyjednanie, ale je potrebné tieto dve aktivity oddeľovať. Akčným plánom sa má riešiť zvyšovanie pokrytia zamestnancov kolektívnymi zmluvami, ak je ich pokrytie menej ako 80 %, a teda hľadať príčiny a nástroje na zlepšenie tohto stavu smerom k tejto referenčnej hodnote. Jadrom tejto aktivity však nie je ochrana odborových funkcionárov ako takých. Ide o zvýšenie pokrytia zamestnancov kolektívnymi zmluvami s cieľom zlepšiť ich mzdy, keďže ide o akčný plán založený na smernici. Zároveň Zákonník práce nechráni len odborových funkcionárov, ale všetkých zástupcov zamestnancov, napríklad aj členov zamestnaneckých rád, ktorí však v podmienkach Slovenskej republiky nemôžu kolektívne vyjednávať. Tieto dve aktivity teda vnímam ako relatívne samostatné aktivity, ktoré sa iba v nejakom rozsahu prelínajú.

Pokiaľ ide o smernicu a otázky ktoré kladiete v rámci interpelácie zo dňa 2. júla 2025, dovoľujem si Vám predložiť nasledovné odpovede:

1. Začalo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR pracovať na legislatívnej implementácii smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2041 z 19. októbra 2022 o primeraných minimálnych mzdách v Európskej únii. Je možné považovať poslednú novelu zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednaní za súčasť tejto implementácie? Sú plánované ešte ďalšie úpravy tohto zákona.

Podľa čl. 17 ods. 1 smernice „Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 15. novembra 2024.“. Vzhľadom na povinnosť splnenia transpozičnej lehoty do 15. novembra 2024, Slovenská republika všetky transpozičné opatrenia musela prijať do tohto dátumu. Slovenská republika si splnila povinnosti z čl. 17 ods. 1 smernice novelou zákona č. 289/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (a teda aj zákon č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednaní). Zároveň Slovenská republika už pred transpozíciou smernice mala podstatnú časť svojej právnej úpravy v súlade s jej obsahom.

Pokiaľ ide o ďalšie prípadné zmeny právnych predpisov, tieto môžu vyplývať z diskusií so sociálnymi partnermi v rámci diskusie o obsahu akčného plánu.

V tejto súvislosti ministerstvo, podobne ako príslušné ministerstvá v niektorých iných štátoch, pozorne sleduje, ako bude postupovať Súdny dvor EÚ vo veci Dánskeho kráľovstva proti Európskemu parlamentu a Rade Európskej únie (vec C-19/23). V predmetnej veci Dánsko okrem iného navrhuje aj zrušenie čl. 4 ods. 2 smernice, ktorý je základom § 31a zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní.

2. Sú zostavené pracovné skupiny, ktoré sa podieľajú na príprave Akčného plánu pre roky 2026-2030? Ak áno, aká je skladba týchto skupín? Sú zahrnutí aj sociálni partneri zastupujúci zamestnancov/odborníkov? Podľa akého kľúča boli resp. budú vybraní?

Podľa prvej vety § 31a ods. 1 zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní „Ministerstvo pri vypracovaní akčného plánu, jeho aktualizácii a vyhodnotení spolupracuje s reprezentatívnymi združeniami zamestnávateľov a reprezentatívnymi združeniami odborových zväzov.“. Ministerstvo si teda nevyberá subjekty, s ktorými bude diskutovať o akčnom pláne ale musí diskutovať s presne určeným okruhom subjektov - *zástupcovia reprezentatívnych združení zamestnávateľov a reprezentatívnych združení odborových zväzov*. Kto je reprezentatívny zástupca ustanovuje § 3 zákona č. 103/2007 Z. z. o trojstranných konzultáciách na celoštátnej úrovni a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o tripartite). V súčasnosti sú nimi Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky (AZZZ SR), Asociácia priemyselných zväzov a dopravy, Republiková úniu zamestnávateľov, Konfederácia odborových zväzov Slovenskej republiky (KOZ SR), Spoločné odbory Slovenska (SOS) a Združenie miest a obcí Slovenska. Koho na príslušné odborné stretnutie deleguje samotné združenie spadá do autonómie daného združenia.

Ministerstvo v prvej fáze vyzvalo sociálnych partnerov na predloženie návrhov do akčného plánu, ktoré budú následne prediskutované v rámci tripartitného sociálneho dialógu na odbornej úrovni. Návrhy predložila KOZ SR, SOS a AZZZ SR. Ministerstvo ich v súčasnosti analyzuje.

3. Bude možné aj pre nás - poslankyne a poslancov - byť členmi tejto alebo týchto pracovných skupín?

Okruh subjektov, ktoré sa môžu zúčastniť tvorby akčného plánu, vychádza z čl. 4 ods. 2 smernice, ktorý je transponovaný do § 31a zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní „Ministerstvo pri vypracovaní akčného plánu, jeho aktualizácii a vyhodnotení spolupracuje s reprezentatívnymi združeniami zamestnávateľov a reprezentatívnymi združeniami odborových zväzov. Návrh akčného plánu, jeho aktualizáciu a vyhodnotenie ministerstvo vopred prerokuje s reprezentatívnymi združeniami zamestnávateľov a reprezentatívnymi združeniami odborových zväzov.“.

4. Aké konkrétne kroky okrem tých, ktoré už boli urobené alebo avizované plánujete na zvýšenie ochrany zamestnancov – členov a členiek odborov? Budú súčasťou akčného plánu?

Pokiaľ ide o ochranu odborových funkcionárov, resp. všetkých zástupcov zamestnancov v kontexte § 240 ods. 9 Zákonníka práce, ministerstvo dňa 27. júna 2025

zorganizovalo odborné stretnutie s vyššie zmienenými reprezentatívnymi organizáciami na tému ochrana zástupcov zamestnancov v kontexte medializovaných informácií zo strany KOZ SR, že dochádza k porušovaniu odborových práv a prepúšťaniu odborových funkcionárov. V rámci diskusie zástupcovia odborov aj zástupcovia zamestnávateľov dostali priestor, aby prezentovali svoj pohľad na úroveň súčasnej ochrany zástupcov zamestnancov a na jej prípadné zmeny. V tomto ohľade odbory a zamestnávatelia prezentovali diametrálne odlišné pohľady, či dochádza k masovému prepúšťaniu odborových funkcionárov, a či toto prepúšťanie je odôvodnené ich odborovou činnosťou. Združenia boli vyzvané na predloženie podnetov v priebehu mesiaca júl 2025, ku ktorým následne prebehne ďalšia odborná diskusia o prípadných zmenách v právnej úprave alebo o iných opatreniach, ako je napríklad zvýšenie intenzity kontrol dodržiavania pracovnoprávných predpisov inšpekciou práce. Rovnako sa v priebehu rokov 2024 a 2025 zástupcovia ministerstva stretli na rôznych fórach s odborármi a diskutovali aj otázky neoprávneného prepúšťania odborových funkcionárov.

S pozdravom

v.z. 

Vážená pani
Simona Petrík
poslankyňa Národnej rady Slovenskej republiky
Bratislava